

Vader Hoste Fonds
(1930-1970)

Inventaris van het archief (1930-1971)

Vader Hoste Fonds (1930-1970)

Inventaris van het archief (1930-1971)

maart 2010

Deze inventaris kan online geconsulteerd worden: www.liberaalarchief.be

Uitgegeven door het Liberaal Archief
Kramersplein 23, 9000 Gent
Tel. +32 9 221 75 05
Fax +32 9 221 12 15
E-mail: info@liberaalarchief.be
Website: www.liberaalarchief.be

© Liberaal Archief
D/2010/3927/3

Met steun van de
Vlaamse overheid

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
Inleiding.....	3
Het Vader Hoste Fonds.....	3
Inhoud van het archief en aanwijzingen voor de gebruiker.....	4
Inventaris	5
1. Bestuurswerking	5
2. Ontbinding.....	5

Inleiding

Het Vader Hoste Fonds

Het Vader Hoste Fonds (VHF) werd opgericht op 18 september 1930 te Brussel op initiatief van de Vooruitstrevende Liberale Volksbond (VLB). Het doel van deze vereniging was om het Vlaams onderwijs in Groot-Brussel te promoten en te ondersteunen. Tot de stichtende leden behoorden onder anderen Marcel Stijns (hoofdredacteur *Het Laatste Nieuws*), Julius Hoste jr. (zoon van Julius Hoste sr.), Jef Mennekens en Jean Sach.

De VLB was in 1909 in het leven geroepen als koepelorganisatie voor de Brusselse liberale flaminganten en tevens als Vlaamse drukkingsgroep binnen de overwegend anti-flamingantische Liberale Partij. De VLB had niet alleen een flamingantisch, maar ook een sociaal programma. De bond had ook een toneel- en onderwijsafdeling, een jongerenafdeling en een ziekenkas, “De Blauwe Bloem”. Zijn politieke programma trachtte de VLB te realiseren door Vlaamsgezinde liberalen op de kieslijsten te plaatsen, wat zeer weinig succes had. Als gevolg daarvan trad de VLB bij de parlementsverkiezingen van 1921 en 1929 aan met scheurlijsten, die nog minder succes hadden. Dit politieke falen van de VLB neemt niet weg dat het een belangrijke organisatie bleef waarbinnen een aantal liberale organisaties, waaronder het Vader Hoste Fonds, de krachten konden bundelen. Zij bezaten evenwel geen reële politieke slagkracht.

De oprichting van het VHF binnen de schoot van de VLB was een rechtstreeks gevolg van het wetsontwerp tot vernederlandsing van de Gentse universiteit in 1930. Het Vader Hoste Fonds werd immers opgericht om deze vernederlandsing ook uit te breiden naar het lager en middelbaar onderwijs en dit in een Brusselse context. In een brief gericht aan de liberale politicus Louis Franck wordt de motie tot oprichting van het VHF weergegeven als volgt: “De Vooruitstrevende Liberale Volksbond van het arrondissement Brussel, in bestuursvergadering van Donderdag, 3 april 1930, brengt bij gelegenheid van de eindstemming over de vervlaamsching van de Gentsche hoogeschool hulde aan de onverdroten werking van Vader Hoste tot bewustwording van de Vlamingen en is gelukkig, dat het hem als vertegenwoordiger van de generatie der eerste Vlaamschgezinden op hoogen leeftijd gegeven is de verwezenlijking van een voornamen rechtseisch, terzelfdertijd als den opgang van zijn volk te herleven, is de overtuiging toegedaan, dat volledig gezonde toestanden slechts mogelijk zijn wanneer ook op het gebied van het lager en het middelbaar onderwijs het beginsel moedertaal-onderwijstaal trouw wordt toegepast en besluit tot de oprichting van een Vader Hostefonds tot het bevorderen van het Vlaamsch onderwijs in Groot-Brussel”.

Dat een dergelijk fonds zijn nut had, bewees zijn functie in de uitvoering van de taalwetten van 1932. Hiermee werd het principe “streektaal is onderwijstaal” afgedwongen, al bleef het (als tegemoetkoming aan de Franstaligen) mogelijk om Waalse klassen in Vlaanderen in te richten voor Franstalige kinderen. Voor Brussel en de randgemeenten werd een afzonderlijke regeling bedongen, met ditmaal als richtlijn het principe “moedertaal is onderwijstaal”. De facto betekende dit echter dat in Brussel dat de verfransing in het onderwijs gehandhaafd bleef en het is hier dat het VHF een rol kon spelen. Het voerde een propaganda- en sensibiliseringsactie voor het Nederlandstalige onderwijs in Brussel, ondersteunde de inrichting van Vlaamse klassen en verleende studiebeurzen aan verdienstelijke Vlaamse leerlingen. Deze actie kende succes en het Nederlandstalig onderwijsaanbod te Brussel ging erop vooruit. Dat één van zijn leden, Julius Hoste, ondertussen minister van Onderwijs was geworden was allerminst vreemd aan dit succes.

Over de naoorlogse werking van het VHF kan er weinig gezegd worden, vermits er slechts drie verslagen (1947, 1958 en 1962) bewaard zijn.

Na het overlijden van voorzitter Marcel Stijns op 16 januari 1967 werd besloten de activiteiten van de vereniging stop te zetten. De vzw werd in 1970 ontbonden.

Inhoud van het archief en aanwijzingen voor de gebruiker

Het archief bevat een verslagboek, dat bewaard werd in het archief van Kindergeluk. Het is een zeer interessant document dat de werking van het flamingantisch genootschap binnen de Brusselse onderwijscontext belicht. In 2010 werden nog stukken m.b.t. de ontbinding van de vereniging overgedragen.

De opvraag- en citeertitel luidt *Liberaal Archief, Archief van het Vader Hoste Fonds*. De voertaal is het Nederlands. Het archief is vrij toegankelijk.

Inventaris

---

1. Bestuurswerking

- 1.1. Verslagboek, 1930-1939, 1947, 1958, 1962. 1 deel.
Handschrift.
Bevat ook statuten, briefwisseling, stukken m.b.t. activiteiten, knipsels, ...

2. Ontbinding

- 2.1. Stukken m.b.t. de ontbinding van de vzw Vader Hoste Fonds, 1970-1971.
1 omslag.